

## Munka- és tűzvédelmi ismeretek az MELÓ-DIÁK-ba belépő új tagok számára

### Kedves tagunk!

Az MELÓ-DIÁK nagyon fontosnak tartja, hogy a diákok, akik az iskolaszövetkezetekben munkát, feladat elvégzését vállalnak, biztonságos munkakörülmények között dolgozzanak. Megteszünk ennek érdekében mindent, de a balesetek elkerülése érdekében NEKED IS tevékenyen részt kell vened.

Kérünk, hogy az alábbi kötelezettségeidet és jogaidat vedd komolyan munkavégzés közben, hiszen munkavállalóként TE is felelős vagy saját és (munka)társaid testi épségének megőrzéséért.

### Jól jegyezd meg! Te vagy a munkavállaló, az MELÓ-DIÁK a munkáltató!

#### **Jogsabályi környezet és hatósági ellenőrzés**

A munkavédelmi követelményeket törvény szabályozza (1993. évi XCIII. tv.)

A törvény és egyéb rendeletek betartását a Megyei Kormányhivatalok Munkavédelmi És Munkaügyi Szakigazgatási Szerveinek Munkavédelmi és Munkaügyi Felügyelőiségei, illetve a Nemzeti Munkaügyi Hivatal Munkavédelmi és Munkaügyi Igazgatósága, valamint az ÁNTSZ ellenőrzi. Mindkét hatóságnak megyeszékhelyenként van irodája és folyamatosan vizsgálják a munkáltatókat, munkahelyeket.

A szabályokkal és az ellenőrzésekkel kapcsolatban részletesen tájékoztatunk, ha kérdésed van, vagy információra volna szükséged.

#### **Általános követelmény:**

A biztonság pénzzel, vagy bármi mással meg nem váltható.

#### **Megfelelő tárgyi feltételek biztosítása:**

Az alábbiak a munkáltató, vagyis az MELÓ-DIÁK kötelezettségei közé tartoznak, melyet mi a Megbízóinkkal együttműködve biztosítunk. Amennyiben hiányosságot tapasztalunk, a projektvezető/mentor köteles azonnal intézkedni:

ivóvíz, tisztálkodás, egészségügyi-, étkezési-, pihenési-, melegedési lehetőség, rend, tisztaság, hulladék biztonságos kezelése, megfelelő jelző és riasztóberendezés, szükséges mozgástér biztosítása; be-leesési veszély ellen: elkerítés, lefedés, akadálytalan közlekedési útvonalak, csúszásmentes padozat.

Minden esetben meg kell ismerkedni az adott munkahellyel!

Szinte minden munkahelyen találkozhatasz különböző biztonsági jelekkel (általában piktogramok formájában).

#### **Személyi feltételek:**

Élettani adottságok: Az MELÓ-DIÁK munkái rendkívül sokfélék. Vannak köztük könnyebb, nehezebb fizikai, szakmai tudást igénylő, vagy szellemi munkák. A témavezetők minden tagot csak olyan munkára engednek ki dolgozni, amely megfelel az adott diák élettani (fejlettségi) adottságainak. Ezért fogadd el a témavezető javaslatát a munkára jelentkezéskor, mert a TE érdekedben történik a szelekció.

A munka irányításának ellenőrzése és felügyelete a csoportvezető/témavezető feladata, az ő utasításait BE KELL TARTANOD!

Minden munkahelyen a munkának megfelelő ruházatban kell dolgozni - erről a munka elvállalásakor a témavezető részletesen tájékoztat.

Minden munkára érvényes: a munka közben viselt ruhád legyen: zárt, testet védő kényelmes, a hőmérsékletnek megfelelő.

Ahol szükséges - speciális ruházatot kell viselni, melyet biztosítunk, vagy a külső munkahelyen adják, az ottani előírásoknak megfelelően (Erről konkrét esetben külön tájékoztatást kapsz.)

Lábbeli: minden munkára érvényes: ZÁRT, lapos sarkú, csúszásmentes, a bokát biztosan tartó cipő viselése **KÖTELEZŐ!** Tilos papucsban, szandálban dolgozni! Számos baleset származott már a nem megfelelő lábbeli viseléséből.

Jelen kötelezettség alól kizárólag az adott munkakörre érvényes konkrét, helyi munkavédelmi oktatás adhat felmentést.

Ékszerek (nyak-, kar-, bokalánc, gyűrű, nagyméretű fülbevaló) viselése **TILOS!**

### **A TE kötelezettségeid, melyeket minden MELÓ-DIÁK munkán be kell tartanod:**

**FIGYELEM!** Az alábbiak megszegése esetén a munkától azonnal eltiltunk és MELÓ-DIÁK tagságod is felfüggeszthető!

A munkahelyen munkavégzésre **alkalmas állapotban** kell megjelenni.

Munkaképes állapot: Ha a dolgozó egészséges, kipihent, alkohol, kábítószer, erős gyógyszer hatása alatt nem áll. Munka előtt és közben alkoholt, kábítószert fogyasztani **TILOS!**

A rendelkezésre bocsátott **munkaeszköz** biztonságos állapotáról meg kell győződni (minden esetben megmutatják a használatát, addig a munka nem kezdhető meg).

Minden munkaeszközt az utasításoknak **megfelelően (rendeltetésszerűen) kell használni.**

Munkaterületen a **fegyelmet, rendet és tisztaságot meg kell tartani.**

**A munkához szükséges ismereteket el kell sajátítani és alkalmazni.**

Veszélyt jelentő **rendellenességet megszüntetni**, erre a projektvezetőtől/mentortól intézkedést kérni.

**Balesetet, sérülést rosszulletet azonnal jelenteni** munkahelyen a projektvezetőnek/mentornak.

Baleset esetén annak kivizsgálásához és a sérültnek minden **segítséget megadni.**

### **A jogaid, melyekhez minden munkahelyen ragaszkodnod kell:**

Az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés feltételeinek (ld. fent részletesen) meglétéhez. Jogodban áll, illetve köteles vagy megtagadni a munkát, ha az saját, vagy mások életét, testi épségét közvetlenül és súlyosan veszélyezteti.

Abban az esetben is jogodban áll megtagadni a munkát, ha a Megbízó olyan feladatot ad, mely a munkakörbe tartozó feladataid között – melyekről az MELÓ-DIÁK tájékoztatott az adott feladat elvégzése megkezdése előtt – nem szerepel.

### **Veszély felismerése:**

Ahány munkahely, annyiféle a lehetséges veszély, ezért az adott munkahelyen fontos megtudnod a helyi munkavédelmi oktatás során:

Az adott veszély miatt, hogyan keletkezik?

Folyamatos, vagy időszakos-e?

Hogyan lehetséges az elhárítás?

Alkalmazott eszközöket hogyan kell használni?

Melyek a helyi közlekedésbiztonsági, egészségügyi, tűz-és környezetvédelmi, elsősegély-nyújtási előírások?

Vedd komolyan az ott elmondottakat, mert a legvagányabb diákunk is pánikba esik, ha veszélyhelyzetbe kerül és nem tudja, mit kell tennie!!!

Lehetséges, hogy TE eddigi életed során most fogsz először dolgozni szervezett keretek között, de ha már dolgoztál is, biztosan nem vagy gyakorlott munkavállaló.

Egy fontos dolgot **TUDOMÁSUL KELL VENNED**, ha nálunk szeretnél dolgozni (de ez későbbi, főállású munkahelyedre is érvényes): **MEG KELL TANULNOD DOLGOZNI.**

A munkahely nem sulis, nem sportpálya, az emberek ott nem osztálytársak, tanárok, főként nem haverok.

Csak akkor vállalj munkát, ha azért felelősséget is tudsz vállalni!

Az MELÓ-DIÁK-ot azért kérik fel a Megbízók egy-egy feladat elvégzésére, mert azt **EL KELL VÉGEZNI**, nem azért, hogy több legyen a létszám!!!

## **Ezért néhány fontos szabály:**

**Alkalmazkodás, hozzáállás: a munkahelyhez, a munkatársakhoz, a körülményekhez.**

**Felelősségérzet, fegyelmezetttség:** elvárjuk tőled, mint ahogy te is elvárod, hogy a munkádért járó fizetéshez hozzájuss. NE feledd: senki nem fizet munkahelyi bohóckodásért, ami ráadásul rendkívül balesetveszélyes is!

### **Munkabalesetek oka lehet pl.:**

- ismerethiány
- biztonsági előírások tudatos be nem tartása
- magatartásbeli gondatlanság, hanyagság
- pánikállapot kiváltotta meggondolatlan cselekvés
- túlzott magabiztosság
- külső, váratlan hatások pl.: hanghatás

### **A biztonságos munkavégzést károsan befolyásoló, tipikus baleseti források:**

#### **Kritikus a munkaidő kezdete (pl., ha elkésel a munkából):**

Munkahely megközelítése, áthangoló, előkészítő szerepe, munkát megelőző idő figyelemelterelő, fárasztó hatása, érzelmi hullámzás. A munkából elkésés hatása: kapkodás nehezíti az alkalmazkodást.

#### **Fáradtság, alkohol, kábítószer, kábító hatású egyéb szerek:**

Károsítja az idegrendszer funkcióit, csökkenti a cselekvési és mozgásbiztonságot, befolyásolja az érzékelést, a figyelmet és gondolkodás működését. A figyelem tartóssága csökken, a változások felismerése és a szükséges cselekvések megkésnek.

#### **Zaj:**

Káros, élettanilag (pszichikailag) csökkenti a figyelemkoncentráció képességét, gyengíti a gondolkodást.

Amennyiben az adott munkahelyen elő van írva fülvédő eszköz, azt biztosítjuk, de ekkor HASZNÁLATA KÖTELEZŐ!

#### **Egyhangú monoton tevékenység:**

Következménye idegrendszeri gátlás, levertség, aluszékonyság, bágyadtság, okozata: veszélyhelyzetben lassú reakció

Időnként szünetet kell tartani a munkavégzés során!

#### **Mechanikai sérülés:**

(leggyakoribb balesetforrás)

Mechanikai sérülés: benyúlás, beakadás, beszorulás és összezúzódás, égés, fej beverése, beesés, leesés, megbotlás, mellélépés, csúszás.

#### **Kézi anyagmozgatás:**

Az MELÓ-DIÁK szinte valamennyi elvállalt feladatteljesítés során előfordul.

A kézi anyagmozgatás valamely tárgynak, terméknek, eszköznek a helyváltoztatása emberi erő segítségével.

Segédeszköz nélküli anyagmozgatás: amikor csak emberi erőt használsz a tárgy mozgatásához.

A kézi anyagmozgatás veszélyes tevékenység, mert:

Balesetveszélyes lehet a túlzott fizikai erő kifejtés

Veszélyes lehet maga a teher: súlya, anyaga, felülete, tartalma

Veszélyes lehet a környezet: szűk hely, a padozat minősége

Veszélyes lehet maga a munka: időtartama, sebessége, ritmusa, pihenési lehetőségek

Ennek során gyakori baleseti ok: helytelen munkavégzés, testtartás emeléskor, letevéskor, súlynormák túllépésekor (sérülési hely általában: kéz, láb, gerinc, deréktáj)

Életkorodnak és nemednek megfelelően egyidejűleg az alábbi maximális súlyokat emelhetsz, mozgathatsz:

A kézi anyagmozgatásra vonatkozó, alul olvasható szabályokat a Közlekedési baleset-elhárító és egészségvédő óvórendszabály IV. Anyagmozgatás, anyagtárolás című fejezetének kiadásáról szóló 2/1972. (MK 6.) KPM rendelet tartalmazta, amely 2008. január 1. napján hatályát veszítette, azonban a jogszabály előírásait a hatóságok is iránymutatásként kezelik, így Neked is ezeket figyelembe véve kell ellátnod feladataidat, ha az pakolásra, kézi anyagmozgatásra is kiterjed

A MUNKÁT VÉGZŐK	A TEREP EMELKEDÉSE			MEGJEGYZÉS
	0%	1%	2%	
14-16 éves fiúk	15 kg	10 kg	5 kg	Nem foglalkoztathatók rendszeresen kézi anyagmozgatással
16-18 éves lányok	Ketten 30 kg			
16-18 éves fiúk	20 kg			Max. 60 m - es távolságra
18 év feletti lányok	ketten 40 kg			
18 éven felüli férfiak	50 kg, max. 90 méterre			sík terepen
	50 kg, max. 30 méterre			10 % - os emelkedőnél

Lépcsőn max. 50 kg - os teher szállítható maximum 3 méteres magasságig.

Tilos 200 kg/tehernél nagyobb (több munkavállaló igénybe vételével) kézi anyagmozgatással emelni, szállítani.

#### **A kézi anyagmozgatás műveletei: teher megfogása, emelése, szállítása, letevése**

A kézi anyagmozgatás során ügyelj arra, hogy:

Megfogáskor: rögzítve van-e, biztosan fogható-e, nem csúszik ki a kezedből

Emelés: cél: minél kisebb legyen a gerinc terhelése, lassú egyenletes mozgással emelj

Szállítás: testhez minél közelebb tartsd, egyenes gerinccel, két kart egyenletesen terheld,

Letevés: a hely alkalmas-e, a rakat ne essen közlekedési útvonalba, szükséges alátét, testhelyzet, mint emelésnél.

#### **Csoportos anyagmozgatás:**

Amikor ketten, vagy többen végzitek ugyanannak a tehernek a mozgatását, csoportos anyagmozgatást végeztetek.

Fontos a teher melletti elhelyezkedés: egyenletes legyen a súlyelosztás, a terhet megbillenés ellen óvni kell.

A helyi feladatok elvégzését irányító személy, vagy ha ő nincs jelen, akkor az egyik munkavállaló irányítót jelöl ki, aki az anyagmozgatás műveleteit irányítja.

#### **Anyagmozgatás segédeszközzel:**

Alapszabály: Az MELŐ-DIÁK tagjai csak egyszerű segédeszközzel dolgozhatnak.

Ezek: lapát, kézi horog, egy- és kétkerekű talicska, kézikocsi, kisemelésű kézi emelőtargonca (közismert nevén béka).

A felsoroltakon kívül más emelő- szállítógépekkel MELŐ-DIÁK tag NEM DOLGOZHAT!

**FIGYELEM!**

Aki a felsoroltakat nem rendeltetésszerűen, vagy más eszközt használ (pl.: targoncát), a projektvezető/mentor **KÖTELES AZONNAL ELKÜLDENI A MUNKAHELYRŐL, MELÓ-DIÁK tagságát AZONNALI HATÁLYAL FELFÜGGESZTJÜK!**

### **Figyelem!**

Minden érvényes tagsági jogviszonnyal rendelkező MELÓ-DIÁK tagi közreműködés keretében feladatot ellátó tag munkahelyi balesetbiztosítási védelem alatt áll a munkavégzés ideje alatt. Ezért is kérünk arra, ha esetleg balesetet szenvedsz egy munkánkon (bár reméljük, nem fordul elő), annak tényét mielőbb tudasd velünk!

### **Tűzvédelem**

(alapvető követelmények, amelyek a munkahelytől függetlenül mindenütt érvényesek)

Jogszabályi környezet és hatósági ellenőrzés: (1996. évi XXXI. Tv.)

#### **A tűzvédelem, mint gyűjtőfogalom (részterületei): tűz megelőzés, tűzoltás, tűzvizsgálat**

A te szereped ezek közül a tűz megelőzésben nagyon fontos: mivel a gondatlan (netán szándékos) tűzokozás, mint helytelen magatartási forma **BÜNTETŐJOGI FELELŐSSÉGGEL bír!** Ilyen pl.: a nem kijelölt helyen történő dohányzás is.

Fontos tudnod, hogy tűz esetén az oltásban külön térítés nélkül köteles vagy részt venni, de csak úgy, hogy saját, vagy mások testi épségét nem veszélyeztetheted.

Fontos szabály még: minden esetben és azonnal a helyi vezető, vagy az oltást vezető személy utasításait kell követned, ugyanakkor saját érdekedben próbálj nyugodt maradni. A pánik akármilyen súlyos helyzeten csak ronthat.

#### A tűzvédelemmel kapcsolatos általános feladatok:

- **A szükséges ismeretek megszerzése**

Minden lehetséges munkahelyen – ahol az MELÓ-DIÁK tag dolgozhat, lennie kell egy Tűzvédelmi Szabályzatnak. A helyi oktatás során a Szabályzatból a diákokra vonatkozó részt ismertetik.

Ezen túl un. tűzvédelmi tájékoztató jelekkel találkozhatasz (kérünk, az irodában kifüggesztett példányt alaposan tanulmányozd), melyek jelentését nagyon fontos ismerned, mert tűz veszélye esetére nagyon fontos tájékoztatást adnak!

Figyelmesen hallgasd a munkahelyre (létesítményre) vonatkozó helyi tűzvédelmi oktatást, mert számos üzemben un. Tűzriadó terv szerint kell tűz esetén eljárni, amely speciális, csak arra a munkahelyre érvényes!

- **Tűzjelzés és tűzoltás**

Mi a TE teendőd tűz észlelése esetén:

A tűzkárok megelőzésén túl nagyon fontos a szereped egy már létrejött tűz korlátozásban, a károk csökkentésében.

Kulcsfontosságú a gyors cselekvés! Ha nem egyedül tartózkodsz a munkahelyen, azonnal szólj a csoportvezetőnek, illetve az ott tartózkodóknak. (Ha a helyi tűzvédelmi oktatás kitért az értesítés sorrendjére, akkor a szerint kell eljárni.)

Már ekkor tisztázni kell, hogy ki értesíti a tűoltóságot, illetve ki adja a helyi tűzjelzést (pl.: a tűzbejelentő telefonon).

Ezt követően az utasításoknak megfelelően, azonnal engedelmeskedve kell vagy a menekülést, vagy a tűzoltást megkezdeni a rendelkezésre álló eszközökkel.

A tűzoltóság telefonszáma: 105 (segélyhívás: 112)

További fontos szabályok az MELÓ-DIÁK tagjaira vonatkozólag: Az iskolaszövetkezet Tűzvédelmi Szabályzatában található (az irodában kifüggesztve), kérünk, olvasd el!